

Dlouhodobá nezaměstnanost

- jako sociální problém

7.4.2009

Mirka Wildmannová

Definice dlouhodobé nezaměstnanosti

- **Ztráta pracovního místa na období přesahující určitou časovou hranici, delší jak 12 měsíců (podle metodiky ILO)**
- **Nebo podle přechodu z nezaměstnaneckého pojištění na sociální podporu - 6 měsíců**

Přetrvávající nezaměstnanost

- Nezaměstnanost delší jak 24 měsíců

Příčiny

- **30–tá léta 20. stol. – velká hospodářská krize**
- **70 a 80-tá léta 20. stol. – hospodářská krize**
- **90-tá léta – nástupnické země bývalého sovětského bloku**

Marienthal – klasická studie masové U

**30-tá léta 20. stol.: rozsáhlá ilustrace
důsledků dlouhodobé U**

70. léta – fenomén nové U

- Přestává platit kauzalita mezi vývojem U a hospodářským cyklem

Skupiny ohrožené dlouhodobou U

- Občané s nízkou kvalifikací
- Občané se sociálními a osobními handicapy
- Příslušníci etnických menšin
- Imigranti
- Zdravotně postižení občané
- Obyvatelé venkova nebo upadajících regionů
- Občané předdůchodového věku
- Mladiství
- Občané zaměstnaní dlouhodobě u jednoho zaměstnavatele a na jednom místě

Masová U

- Zasahuje více než 10 – 20% ekonomicky aktivního obyvatelstva

Důsledky dlouhodobé U

Ekonomické důsledky

- **Závislost na institucích státu**

Ostatní důsledky

- **Ztráta motivace**
- **Ztráta pracovních návyků**
- **Omezení sociálních kontaktů**
- **Změna strukturace času**

Past nezaměstnanosti:

- **Nezaměstnaní nemají zájem o práci z důvodů minimálního příjmového zlepšení při přechodu ze sociální sítě na trh práce**

Nezaměstnanost a participace

- **Vyloučení z profesionálního společenství**
- **Přisouzení nevýhodného sociálního statusu**
- **Vyloučení z aktivní účasti v odborech**
- **Pasivní role nezaměstnaného**

Nezaměstnanost a sociálně patologické jevy

- **Vyšší výskyt sebevraždy i nedokonaných demonstrativních sebevražd**
- **Rasové a meziskupinové konflikty**
- **Periodické výtržnosti, drancování**

Nezaměstnanost a veřejnost

- **Očekávání veřejnosti = aktivní přístup nezaměstnaných**

„Underclass“

- **Zvláštní společenská třída**
- **Anomické prostředí, celková rezignace, malý respekt k autoritám, nízká sociální kontrola**

Literatura:

- **Sirovátka, Mareš: Trh práce, nezaměstnanost, sociální politika, FSS MU 2003**
- **Mareš: Nezaměstnanost jako sociální problém, FSS Brno**
- **Sirovátka, Řezníček: Dlouhodobá nezaměstnanost a záchranná sociální síť, Brno, 1994**
- **Úřady práce, MPSV, ČSÚ, Eurostat**

Sociální stratifikace

- **Sociální rozvrstvení, hierarchie určitých segmentů společnosti, na vrcholu privilegované vrstvy oproti vrstvám na okraji společnosti**

Typy stratifikačních systémů

- *Kastovní*
- *Stavovský*
- *Třídní*

Sociální nerovnost

- *Nerovnost sociálně ekonomická*
- *Nerovnost sociálně kulturní*

Sociální mobilita

- *Horizontální*
- *Vertikální*